

Ljubljana, četrtek, 11. marca 1954

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

Leto XIX. Stev. 59
DIREKTOR BORBE
VLADKO BEGOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1944 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
VALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT BORBA ZA SLOVENIJO

ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Razprava v Zboru proizvajalcev se je razgibala zlasti v zvezi z izpreminjevalnimi predlogi k osnutku družbenega plana

Zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine je včeraj nadaljeval razpravo o osnutku družbenega plana v podrobnostih. Obravnavanje osnutka plana je bilo v Zveznem svetu končano že prednočnim, Zbor proizvajalcev pa ga je obravnaval tudi na včerajšnji dopoldanski in popoldanski seji. Mirno lahko rečemo, da je vzrok te »zakasnitve« v tem, da prihajajo poslanci tega zbora neposredno iz proizvodnje, kjer bo treba plan uresničiti.

Predstavnik Zveznega izvršnega sveta v Zboru proizvajalcev tov. Osman Karabegović je imel včeraj polne roke dela, ko je odgovarjal na številna vprašanja in pripombe poslancev. Tudi včeraj so v razpravi prevladovali spreminjevalni predlogi. Posamezne zahteve poslancev so čisto utemeljevali predvsem s potrebami posameznih gospodarskih panog ali podjetij. Zato so ostale koristi gospodarstva v celoti v ozadju. Zbor jih je imel pred očmi in takšnih zahtev ni sprejemal.

SISTEM PLAČ BODO PODROBNO PROUCILI

Razprava o obračunskih plačah in sistemu plač na splošno se je začela že prednočnim s predlogom ljudskega poslanca

Norberta Vebra, naj bi ustanovili posebno komisijo Zvezne ljudske skupščine, ki bi temeljito proučila in predložila revizijo sedanjega plačnega sistema. Poslanci, ki so se včeraj priglasi- k besedi, so se v glavnem s tem predlogom strinjali. Ko je Josip Cazi podprl ta predlog, je omenil položaj v Zagrebu, kjer so v 130 industrijskih podjetjih samo v drugi polovici leta 1952 prekoračili plačni sklad z 51,7 odstotka. Za letošnje leto predvidena uredba tudi ni zadovoljiva.

Drugi del razprave o tem poglavju osnutka plana se je nanašal na določbo, ki pravi, da lahko ljudski odbori oziroma njihovi zbori proizvajalcev zvišajo zneske obračunskih plač ob upoštevanju napornosti in pogojev dela v posameznih podjetjih.

Zvezni svet je sprejel osnutek zakona o proračunih in začel obravnavati osnutek zveznega proračuna

Včeraj dopoldne je Zvezni svet pod predsedstvom Vlade Zečevića nadaljeval razpravo o osnutku zakona o proračunih. Prvi se je priglasi k besedi poslanec Moša Pijade. Govoril je o kompetencah odborov za gospodarstvo in odborov za proračun ter poudaril, da delo med njimi ni razdeljeno najbolj poročeno. Poslovnik določa, da razpravljata o osnutku zakona o proračunih odbora za gospodarstvo. Ta zakonski osnutek pa sta proučila odbora za proračun. S tem smo načeli vprašanje, ki ga je treba urediti, in če bo potrebno, spremeniti poslovnik, da ne bi bilo razlogov za njegovo kršitev.

Tovariš Pijade je govoril tudi o rokih za predložitev družbenega plana in proračuna skupščini. Izrazil je mnenje, da bi lahko odbora za gospodarstvo in odbora za proračun predlagala skrajne roke, v katerih bi Zvezni svet predložil skupščini osnutek družbenega plana in osnutek proračuna.

Potem je poslanec Kemal Sejfula v imenu 16 poslancev predložil osnutek sklepa, po katerem bi bili Zvezni izvršni svet in republiški sveti dolžni predložiti osnutek družbenih planov in proračunov za prihodnje leto svojim skupščinam najpozneje do 1. septembra oziroma do 1. oktobra. V obrazložitvi osnutka takšnega sklepa je poslanec Sejfula rekel, da prepozna predložitev družbenih planov in proračunov ovira njihovo normalno izpolnjevanje, prav tako pa izgubljamo čas za priprave na investicijsko graditev v okrajih in mestih.

Ker ta predlog ni bil predlo-

žen v obliki spreminjevalnega predloga, je Zvezni svet na priporočilo Milosa Minića sklenil poslati ga odboroma in ne razpravljati o njem zdaj, ker v poslovniku to ni predvideno. Na splošno rečeno, je bila včeraj kakor tudi predvčerajšnjim živahna razprava o proceduralnih vprašanjih o tem, ali je predmet razprave v skladu s poslovnikom ali ne.

Potem ko je Zvezni svet soglasno sprejel osnutek zakona o proračunih, je začel obravnavati osnutek zveznega proračuna. Poslanec Moša Pijade je najprej izrekel več pripomb k poročilu odborov za proračun in navedel nekaj napak, češ da se ne bi smele ponavljati. Tov. Pijade je imel tudi pripombo k predlogu predsednika Zveznega sveta Vlade Zečevića o načinu obravnavanja proračuna. Zavzemal se je za spoštovanje določb poslovnika.

V odgovoru na pripombo Moše Pijade k poročilu odborov za proračun je poslanec Mihajlo Apostolski, ki se je zadovoljil s pripombami o tehnični pomanjkljivosti poročila, prosil predsednika skupščine, naj se njen tehnični aparat bolje organizira, ker so napake v poročilu večidel posledice dela tehničnega aparata.

Poslanec Vladimir Simić je v načelni razpravi omenil, da je družbeni plan sestavljen tako, da so v njem malone vse določbe, ki so tudi v proračunu. To po njegovem mnenju izključuje živahnejšo razpravo o proračunu, ker se vse, kar so že sprejeli in izglasovali v družbenem planu, zdaj v proračunu ne more spremeniti.

Ker se v načelni razpravi niče- ni priglasi k besedi, je Zvezni svet prešel na razpravo o proračunu v podrobnostih.

Ljudski poslanec Anton Sturm je predložil spreminjevalni predlog, v katerem je zahteval, naj bi ta določba upoštevala tudi rudnik živega srebra v Idriji zaradi izredno težavnih in zdravju škodljivih delovnih pogojev. Poslanec Ramiz Sladić je zahteval, naj bi se ta določba razširila tudi na tovarne nikotina in alkaloida v Skopju, na delavnice s steklarskimi pečmi, na delavce, ki delajo v farmacevtski industriji, v mračnih fotokamerah, v fotokemiji, v kesonih, na jezovih in v rudnikih soli. Ljudski poslanec Vladimir Tufegdžić je zahteval isto za hidrogradbeno podjetje.

Predstavnik Zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović se je dotaknil razprave o obra-

Osman Karabegović govori

čunskih plačah in rekel, da zavedamo na težave s plačnim sistemom in da bomo to vprašanje letos temeljito proučevali. Kar se tiče omenjenih spreminjevalnih predlogov ljudskih poslancev, je izjavil, da jih ne bi kazalo vključiti v osnutek plana, ker je Zvezni izvršni svet pooblaščen, da med letom napravi podobne dopolnitve in popravke.

Zbor proizvajalcev je z glasovanjem sprejel samo spreminjevalni predlog poslanca Antona Sturma.

CENE V LESNI INDUSTRIJI

Dokaj obširna razprava se je razvila o poglavju osnutka plana, ki se nanaša na določanje cen. Več ljudskih poslancev je opozarjalo na težave lesne industrije glede na naraščanje cen lesa. Izrazili so bojazn, da v takšnih razmerah ne bo moč izpolniti plana in da bodo cene proizvodov gozdne in lesne industrije ostale na ravni iz lanskega leta. Poslanec Huso Sušić je rekel, da so cene nekaterih proizvodov gozdne in lesne industrije samo v prvih mesecih letošnjega leta narasle za 50 do 100 odstotkov. V tej zvezi je bil predložen spreminjevalni predlog, v katerem se zahteva, da bi republike predpisale cene za posamezna gozdna podjetja. Spreminjevalni predlog tudi določa, kdo ima pravico kupovati les na panju. Ljudski poslanec Anton Hrnčić je poudaril, da je treba na ta problem gledati tudi v zvezi z nakupom jamskega lesa za rudnike.

Predstavnik Zveznega izvršnega sveta je med drugim rekel, da še niso začeli učinkovati vsi na tem področju predvideni ukrepi. Omejitev izvoza lesa pa naj bi pozitivno vplivala na ustale in v padec cen lesnih proizvodov. Razen tega bodo mnoga podjetja popravila svoje načrte investicijske graditve glede na omejitve možnosti kreditiranja, kar bo tudi vplivalo na pocienitev ne le gradbenega lesa, marveč tudi cementa in nekaterih drugih proizvodov. Naposled pa ima Zvezni izvršni svet dovolj pooblastil, da maksimira cene, če bo potrebno.

POSOJILLO FEDERACIJI
JE NUJNI UKREP

Živahna je bila razprava o poglavju 34 družbenega plana, v katerem je rečeno, da so gospodarska podjetja dolžna vplačati v splošni investicijski sklad kot posojilo 50% sredstev za samostojno razpolaganje. V razpravo o tej določbi so posegli ljudski poslanci Albin Lesjak, Josip Bosnar, Nikola Šegota, Ilija Varičak, Simo Tadić, Dušan Sekić, Josip Cazi in drugi.

Večina poslancev, ki je govorila o tem vprašanju, je poudar-

jala, da bo to posojilo negativno vplivalo na razvoj podjetij.

Vendar pa so vsi ljudski poslanci na koncu sprejeli argumente predstavnika Zveznega izvršnega sveta, ki je med drugim poudaril, da je brezposojno potrebno zagotoviti sredstva v višini kakih 87 milijard za dograditev objektov, ki naj se vključijo v proizvodnjo letos ali prihodnje leto. Samo za elektrogospodarstvo, je pripomnil, o katerem smo tu govorili, gre kakih 30 milijard. To posojilo je torej v interesu našega gospodarstva v celoti, da bo lahko osredotočilo sredstva na objekte, ki naj začno čimprej obratovati.

SPREMINJEVALNI PREDLOG
31 POSLANCEV

Ko je Zbor proizvajalcev prešel na obravnavanje poglavja osnutka plana, ki govori o uporabi sredstev federacije, je ljudski poslanec Čedomir Jelenčić predložil spreminjevalni predlog, ki v imenu 31 ljudskih poslancev zahteva, naj bi v to poglavje vključili določbo, s katero bi predvideli 600 milijonov din kot regres za popust pri cenah v gostinstvu za letni dopust.

Ljudska poslanca Vojin Popović in Tripo Erec sta se kategorično izrekla proti regresi in navajala znane argumente o zlorabah in o tem, da so teh ugodnosti malo deležni tisti, ki so jim namenjene.

Josip Cazi je sprejel razloge za ukinitve regresa, pripomnil pa je, da je bilo samo lani kakih 500.000 delavcev in uslužbencev z družinami deležnih teh ugodnosti, kar ni malo. Zavzemal se je za podrobnejšo proučitev tega vprašanja, preden bo sprejet o njem dokončni sklep.

Edvard Kardelj v Ljubljani

Ljubljana, dne 10. marca
Z brzovlakom iz Beograda je danes dopoldne prispel v Ljubljano podpredsednik Izvršnega sveta FLRJ Edvard Kardelj s soprogom. Na železniški postaji ga je pozdravil podpredsednik Izvršnega sveta Slovenije dr. Marjan Breclj, sekretar Izvršnega sveta Slovenije Boris Kocijančič, Mica Slandrova in drugi.

OKOLI VOJNE V INDOKINI

Francoska skupščina je proti neposrednim pogajanjem s Ho Ši Minhom

Opozicija zahteva, da je treba poiskati rešitev mimo Ženeve

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 10. marca
Na koncu razprave o Indokini, ki se je pozno sinoči zaključila, je večina poslancev narodne skupščine (340/272) bila proti neposrednim pogajanjem s Ho Ši Minhom o ustavitvi sovražnosti. Tako je odobrila gledišče vlade, da daje ženevska konferenca največ možnosti za odpravo vojne prek pogajanj in razgovorov s Pekingom in Moskvo.

Opozicija — socialisti, radikali in KPF — se je odločno postavila na stališče, da nadaljevanje vojne spravlja Francijo v čedalje slabši položaj in da je edina rešitev v takojšnjih in neposrednih pogajanjih s Ho Ši Minhom. »To je boleče, kruto in celo krivično, toda to je tudi edina možna realna rešitev,« je

vzkliknil radikalni socialist Mendes-France v govoru, ki je sprožil živahno razpravo in medklince vladne večine.

Opozicijski govorniki so zahtevali, da je treba rešitev poiskati mimo Ženeve. Nekateri izmed njih so izrazili bojazn, da se bo tam med Vzhodom in Zahodom bil boj, Francija pa jih bo dobila po glavi. Skupina poslancev je vprašala, ali drža, da se je francoska vlada sporazu-

meja z ZDA, da nikakor ne bo brez njihovega privoljenja sprejela pogajanja z Vietminhom.

Ko je Mendes-France predlagal pogajanja s Ho Ši Minhom, jih je opravičeval s tem, da je prepričan, da niti SZ niti Kitajska ne želita, da bi se vojna v Indokini končala. Za SZ je ta vojna adut, s katerim drži Francijo v šahu in ji omogoča, da manevrira znotraj zahodnega bloka. Kitajski pa ta vojna omogoča, da utrjuje svoj vpliv in pozicije v Indokini. »Potemtakem,« sklepa Mendes-France, »Francija od Ženeve nima kaj pričakovati.« »To bomo šele videli,« je vzkliknil Bidault.

Z glasovanjem v prid vladnega stališča so zaključili debato, ki se je začela pretekli petek, ko je predsednik vlade Laniel prebral deklaracijo, s katero se je vlada opredelila za Nehrujev poziv o ustavitvi sovražnosti, toda pod pogoj, ki so za Vietminh nesprejemljivi.

B. Pešić

mela z ZDA, da nikakor ne bo brez njihovega privoljenja sprejela pogajanja z Vietminhom.

Ko je Mendes-France predlagal pogajanja s Ho Ši Minhom, jih je opravičeval s tem, da je prepričan, da niti SZ niti Kitajska ne želita, da bi se vojna v Indokini končala. Za SZ je ta vojna adut, s katerim drži Francijo v šahu in ji omogoča, da manevrira znotraj zahodnega bloka. Kitajski pa ta vojna omogoča, da utrjuje svoj vpliv in pozicije v Indokini. »Potemtakem,« sklepa Mendes-France, »Francija od Ženeve nima kaj pričakovati.« »To bomo šele videli,« je vzkliknil Bidault.

Z glasovanjem v prid vladnega stališča so zaključili debato, ki se je začela pretekli petek, ko je predsednik vlade Laniel prebral deklaracijo, s katero se je vlada opredelila za Nehrujev poziv o ustavitvi sovražnosti, toda pod pogoj, ki so za Vietminh nesprejemljivi.

B. Pešić

Vremenska napoved

hidrometeorološke službe LRS

Vremenska napoved za četrtek, dne 11. marca 1954: Se precej oblačno, vendar suho vreme. Od časa do časa manjše razjasnitve. Temperatura ponoči do -2 stopinj, čez dan do +8 stopinj Celzija.

Izgledi za naslednje tri dni: Suho vreme z oblačnostjo, ki pa se bo postopno zmanjšala. Temperatura čez dan bo nekoliko porasla.

AVSTRIJSKI ZUNANJI MINISTER LEOPOLD FIGL: Omiliti težave in nesoglasja ki so med socialistično in ljudsko stranko

Dunaj, 10. marca (Tanjug) V zvezi z nesoglasji med socialistično in ljudsko stranko se je zunanji minister Leopold Figl prijavil kanclerju Raabu ter se zavzel za krepitve koalicije. Dejal je, da mora avstrijska zunanja politika sproči posebnega položaja te dežele temeljiti na mirnem notranjem razvoju, ker se je pokazalo, da spori med koalicijskimi strankami redno nastanejo v zvezi z uresničitvijo zunanje političnih načrtov. Zato je minister Figl pozval voditelje socia-

listične in ljudske stranke, naj si prizadevajo čimprej omiliti sedanje težave in nesoglasja, ki se po njegovem mnenju niso tako razmahnila, da bi jih ne bi mogli z dobro voljo zglediti.

O berlinski konferenci je Figl izjavil, da bo njegova država na prihodnjem sestanku o avstrijskem vprašanju zahtevala revizijo tistih določb državne pogodbe, ki zahtevajo, da mora Avstrija izplačati SZ 150 milijonov dolarjev kot odškodnino za nemško premoženje pod sovjetsko upravo.

Zvezni izvršni svet obravnava nekatere probleme s področja gospodarstva in socialnega zavarovanja

Slovenska javnost protestira

Katere hiše pridejo v stanovanjski fond

IZ ŽIVLJENJA SLOVENCEV V ANGLO-AMERIŠKI CONI TRŽASKEGA OZEMLJA

DISKRIMINACIJA SLOVENSKEGA ŠOLSTVA

Italijanski iredentisti hočejo preprečiti Slovincem nacionalni razvoj, njihove otroke pa zlepa ali zgrda pritegniti v italijanske šole in jih raznaroditi in poitalijančiti

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, marca.

Ene glavnih osti iredentistične protislovenske in raznarodovalne govorbe v angloameriški coni STO je napad na slovensko šolstvo. Funkcije vseh slovenskih organov so v rokah italijanskih aneksionistov. ZVU je bila zmeraj gluha za vse upravičene zahteve slovenskega prebivalstva. Namesto tega iredentistični italijanski občinski svet, v katerem ima monopol iredentistična večina, piše in govori ter na široko razpravlja o tem, da imajo Slovenci v angloameriški coni STO na področju šolstva še preveč pravic.

uporabljajo to pravilo tudi v Trstu, pri otroških vrtcih na Vrdelec, na Kolonkovicu, v Žavljah in Rocolu, ki jih slovenski starši že zdavnaj žele in zahtevajo.

Italijani imajo v Trstu univerzo. Svojo, ker so vsa predavanja na njej v italijanskem jeziku. Brez slovenske katedre. Slovincem

Trst: Goldonijev trg

in coni A samo za italijanske šole in italijanske učitelje.

BREZ POTREBNIH SOL

Zahteve Slovencev, naj bi odpravili italijanski monopol nad njihovimi šolami, zadevajo na gluhuha ušesa. Nujno potrebnih sol, ki jih zahtevajo in kakršne imajo že zdavnaj italijanski otroci, nečelo ustanoviti. Kljub prošnji in intervencijam Slovinci ne morejo dobiti svoje osnovne šole in otroškega vrtca v Zgornji Kolonji, pri Trstu, kjer imajo Italijani vrtce in šole. Slovenski otroci morajo hoditi v šole v Rožan ali na Opčine ali pa se vpišati v bližnjo italijansko šolo. Prav to pa italijanski iredentisti žele in hočejo. Pristojne oblasti razen tega ne kažejo nobene volje, da bi od

pa ne odpro niti takšnih sol, kakor so srednja tehnična, dvorazredna trgovska ali srednja kmetijska šola, ki so jim nujno potrebne in za katere je zanimanje upravičeno, saj je med kmeti v angloameriški coni kakih 95% Slovencev.

Gilji takšnega ravnanja so povsem jasni. Preprečiti Slovincem nacionalni razvoj, slovenske otroke pa zlepa ali zgrda pritegniti v italijanske šole, jih raznaroditi in poitalijančiti.

Italijanski iredentisti v sedanjih razmerah slovenskega šolstva ne morejo povsem zatreti, čeprav goje tudi takšne želje. Namesto tega pa širijo razne vesti o tem, da mladina, ki konča slovenske šole, nima bodočnosti, da ne bo mogla dobiti zaposlitve, da bo prišla v te kraje Italija, ki slovenskih sol ne bo pripoznala, in podobno. Moralno pritiskajo tudi na druge načine, z grožnjami, da bodo izgubili italijansko državljanstvo vsi Slovenci, ki so morali po vojni zaprositi zanj (da bi lahko uživali vse pravice prebivalcev angloameriške cone STO, ki jim jih nudi samo to državljanstvo), če njihov pogovorni jezik ni italijanski.

Mladen Petrič

Tržaški iredentisti priznavajo težaven gospodarski položaj

vendar ga skušajo izkoristiti za aneksionistično propagando

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Koper, 10. marca.

Snoči so izbruhle nove demonstracije ladjedelniških delavcev v Trstu. Nad tisoč delavcev ladjedelnice Sv. Marko in tržaške strojne tovarne je po protestnem zborovanju korakalo po mestnih ulicah, zahtevajoč delo. Združenje tržaških malih trgovcev in obrtnikov, ki je nedavno poslalo protestno resolucijo anglo-ameriški vojaški upravi, zahtevajo izdajo takojšnjih ukrepov, s katerimi bi krizo omilili, prav tako grozi z demonstracijami in s tem, da bodo zaprli prodajalne.

Tudi v tržaškem občinskem svetu so sinoči govorili o krizi.

Predstavniki iredentistične »Partito sociale della Venezia Giulia« Paladin je priznal, da ni moč govoriti o uravnoteženju občinskega proračuna — o njem prav zdaj razpravljajo — če ne bodo sprožili odločne akcije za veliko večje angažiranje zmogljivosti gospodarskih ustanov mesta. Ugotovil je, da so največja tržaška podjetja v kritičnem položaju.

Toda tržaški iredentisti skušajo tudi krizo izkoristiti za propagando aneksionističnih ciljev. Paladin se je sinoči zavzemal za to, da bi namesto vojaških funkcionarjev angloameriške uprave prišli rimski ljudje.

Tržaške protianeksionisti pa povsem drugače gledajo na vprašanje krize. Iredentiste in Italijo dolže, da so Trst s politiko vključevanja tržaškega gospodarstva v italijanski gospodarski sistem pahili v težaven gospodarski položaj.

»Krize ni moč rešiti s čedalje večjim podrejevanjem tržaškega gospodarstva italijanskemu,« piše »Primorski dnevnik«, »marveč z osamosvojitvijo.«

M. P.

Avstrijsko povračilo škode Židom

Dunaj, 10. marca (Tanjug). — Avstrijska vlada je izrazila pripravljenost, da v dveh letih izplača 30 milijonov šilingov kot predujem za povračilo škode, ki je bila prizadeta Židom v Avstriji med nacističnim režimom. Kancelar Raab poudarja v pismu predsedniku Odbora svetovnih židovskih organizacij dr. Goldmannu, da s tem ukrepom vsi problemi še niso rešeni, da pa bo ta predlog pomenil občutno olajšanje za Žide, ki pričakujejo pomoči iz teh sredstev. Končni sporazum med avstrijsko vlado in židovskim odborom še ni bil došen.

Z razgovorov med predstavniki Francije in Vietnama v Parizu

Posvetovanja o ženevski konferenci

London, 10. marca (AFP). Predstavniki britanske, francoske, ameriške in sovjetske vlade se zdaj posvetujejo v Moskvi glede organizacije bližnje ženevske konference. Trije zahodni veleposlaniki v Moskvi se o tem razgovarjajo s pomočnikom sovjetskega zunanjega ministra Kuznjecovom. Medtem nadaljujejo v treh zahodnih glavnih mestih strokovnjaki posvetovanja o problemih, ki se tičejo te konference.

Demonstracije v Siriji

Damask, 10. marca (AFP). Sirijski časnik »Al Ajam« poroča, da so pristihi socialistične stranke arabskega preroda organizirale v neki vasi blizu mesta Alepa večerj demonstracije. Časnik pripominja, da je policija hitro napravila red potem, ko je aretirala 47 demonstrantov.

MEDAMERIŠKA KONFERENCA V CARACASU

RAZLIČNO PRESODJANJE RESOLUCIJE PROTI »RAZVOJU MEDNARODNEGA KOMUNIZMA V DRŽAVAH LATINSKE AMERIKE«

Domnevajo, da bo Dulles privolil v večje gospodarske olajšave državam Latinske Amerike

New York, 10. marca (Tanjug). Ameriška javnost sicer različno presoja vrednost resolucije zoper »razvoj mednarodnega komunizma v državah Latinske Amerike«, ki jo je v Caracasu predlagal Dulles, vendar se strinja v tem, da se je ameriški zunanji minister znašel pred težavnimi nalogami.

V Washingtonu sodijo, da bo moč ameriško resolucijo na medameriški konferenci sprejeti samo pod pritiskom. »Latinske države,« piše »New York Times«, »lahko sprejmejo naše stališče, to bi pa pomenilo, da bi rekle, da je dva in dva pet. Če bi se to pripetilo, bi to pomenilo za ZDA Pirovo zmago.«

Washingtonski opazovalci menijo, da bi moralo zunanje ministrstvo poprej po diplomatskih kanalih proučiti razpoloženje držav Latinske Amerike. Vprašanje je, ali je bil Dulles sploh dovolj obveščen pred odhodom na konferenco.

V Washingtonu tudi poudarjajo, da se je Dulles skrbno varoval, da bi omenil Guatemalo, ki je po splošnem mnenju bila cilj ameriškega predloga. Vendar se ni mogel izogniti ostrim napadom guatemalskega zunanjega mini-

DANES PO SVETU

Razprava o Indokini

Predsedniščin so v Parizu zaključili še eno skupščinsko razpravo o vojni v Indokini. Njen pomen je toliko večji, ker je bila po vrnitvi treh Francozov, ki imajo pri vojaških vprašanjih glavno besedo, iz Indokine in ker je bila sprožena med pripravami na ženevsko konferenco. Nehrjevo poziv, naj bi takoj ustavili sovražnost, kar je bil tudi formalni povod debate, vlada ni upoštevala kot konkretni predlog za posredovanje, ker ni bil izrečen uradno.

Debatu je prinesla nekaj novih momentov, na katere je treba opozoriti. Predsednik Lanlet je prvič formuliral pogoje (nekateri pravijo maksimalne) svoje vlade: umik Ho Si Minhoi enot iz Laos, Kambože in Južnega Vietnama, iz ustja Rdeče reke, prepoved regrutiranja njegovih enot itd. Socialisti so imenovali te pogoje »pogoje za kalkulator«, ne pa za premirje.

Skupščina se je ponovno v celoti izrazila za mirni konec indokitske vojne. Vendar so se izkristalizirale velike razlike glede načina, kako ta cilj doseči. Predvsem gre za to, kdaj je treba sprožiti akcijo glede nepo-

srednih pogajanj, pred ženevsko konferenco ali po njej.

Tako se je pred ženevsko konferenco v francoski narodni skupščini in javnosti formiralo dve gledišči o poteh do premirja v Indokini. Katero izmed njih je pravilnejše, bomo kmalu videli.

O. M.

Pogodba ZDA-Japonska

Osem mesecev trajajoča pogajanja, preden so podpisali sporazum o medsebojni varnosti med ZDA in Japonsko, najbrž samo delno kažejo na težave, ki so jih morali premagati. V nasprotju z oborožitveno Nemčijo, v tem primeru sosedne države, ki so bile žrtve japonskega imperializma, menda niso bile glavna ovira. Isto velja za japonsko ustavo, ki prepoveduje oborožitev. Najtežje je bilo vskladiati zahteve japonske vlade, katerih cilj je bil dobiti čimvečjo gospodarsko pomoč, z vztrajanjem ZDA, naj bi pogodba predvsem pomagala vzpostaviti japonsko »aktivno obrambo«, to se pravi, naj bi bila pomoč predvsem vojaškega značaja.

Cep rav je japonska vlada najbrž pričakovala več, vendar upa, da ima japonsko gospodarstvo v svojem težavnem položaju ugodne perspektive, ker bo japonska plačala 500.000 ton pšenice in rži, 100.000 ton jekla in druge ameriške kmetijske presečke v vrednosti 50 milijonov dolarjev v jeni. Japonskim tovarnarjem so namreč omogočili dobave v vrednosti 40 milijonov dolarjev.

Na drugi strani pa začnejo ZDA s tem sporazumom naposled uveljavljati petletni načrt o oborožitvi Japonske. To pomeni, da bo samo letos japonska vojska narasla za 30.000 mož, pomorske sile (za zdaj samo obalna varnost) za 5.700, vtem ko bodo japonske letalske sile prvič po vojni vzpostavljene in bodo imele 545 mož. Revizija ustave, ki je zdaj neveljavna, položaj ameriških garnizij in njihova morebitna zamenjava z japonskimi četami, vse to bo najbrž sprožilo zanimivo notranje-politično razpravo.

V. Teslić

POLOŽAJ V BRITANSKIH POSESTIH

Po Gvijani - Honduras

Zaskrbljenost v ministrstvu za kolonije

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 9. marca.

Kaže, da bodo v britanskem parlamentu danes ponovno bili plat zvonca: »rdeči« v kolonijah! Nekaj podobnega se je pripetilo več mesecev poprej. Tedaj je bila na dnevnem redu britanska Gvijana. Danes gre za drugo kronosko kolonijo, britanski Honduras, ki leži v Srednji Ameriki na meji Mehike in Guatemale. Obsega 8867 kvadratnih milj in ima

kakih 73.000 prebivalcev. Britanski Honduras je pomemben med drugim tudi zaradi mahagonijevega lesa.

Za 23. april t. l. so v tej koloniji napovedane volitve v zakonodajno skupščino, ki bo imela 15 članov. V zvezi s temi volitvami so prišle v London nedavno govorice, ki so povzročile zaskrbljenost v ministrstvu za kolonije.

Ljudska združena stranka, ki se opira na široke množice domačinov in ki ima sposobne ter odločne voditelje, je, kaže, popolnoma gotova, da bo v bodoči skupščini dobila najmanj devet izmed 15 mest, se pravi absolutno večino.

Kolikor je znano v Londonu, ta stranka ni povezana z Moskvo, je pa pod močnim vplivom Guatemale, v kateri »prevladujejo rdeči«. Razen tega sodijo, da bi morebitni britanski umik iz Hondurasu ustrezal Guatemali, ki že kakih 100 let poudarja, da je treba vzpostaviti v tej koloniji suverenost.

Konservativni poslanec Robinson je ministra za kolonije vprašal o stikih med ljudsko združeno stranko in Guatemalo. Prav tako je guverner britanskega Hondurasu zahteval od Lyteltona, naj nemudoma pošlje v kolonijo komisijo, ki bo izvedla preiskavo. Lytelton še ni izdal nobenega ukrepa v zvezi s to zahtevom. Toda ne glede na to poudarjajo, da daje ustava guvernerju polno pravico, da prek izvršnega sveta uveljavi ustrezne ukrepe spritno položaja, ki bi utegnili nastati na temelju izida volitev, in sicer zato, da bi se izognili, da ne bi ponovno prišlo do tistega, kar se je poprej pripetilo v Britanski Gvijani. To morda pomeni, da bo do akcije guverneja zoper ljudsko združeno stranko prišlo morda še pred volitvami ne pa za njimi, kot se je to pripetilo v Gvijani.

D. Blagojević

Napad na McCarthyja

New York, 10. marca (Tanjug). — Na sedanjem zasedanju Kongresa je McCarthy prvokrat napadel senator Ralph Flanders, ki ga je obdolžil, da s svojim ravnanjem odvrača pozornost naroda od važnih problemov v tujini. Senator je tudi dejal, da skuša McCarthy doseči razdor med republikanci.

Za McCarthyjev poraz imajo tudi izjavo sicer njemu naklonjenega predstavnika federalne komisije za komunikacije Roberta Leeja, ki je dejal, da radio-televizijsko omrežje ni napravilo napake, ker je dalo na razpolago oddajo nacionalnemu komiteju republikanske stranke, da odgovori Stevensonu na njegov napad. McCarthy namreč zahteva, da bi njemu dovolili, da bi odgovoril po radiu in televiziji Stevensonu, ne pa podpredsedniku Nixonu, kot je sklenilo vodstvo republikanske stranke.

Ob Nilu

Z VSEH STRANI SVETA

TURCIJA Predsednik Bajar se je vrnil iz ZDA

Istanbul, (AFP). Predsednik turške republike Džefal Bajar se je vrnil iz ZDA v Istanbul. V ZDA se je mudil mesec dni. Tja je odpotoval na povabilo predsednika Eisenhowerja.

VENEZUELA Incident na medameriški konferenci

Caracas, (Tanjug). Guatemalski zunanji minister Toriello je v znak protesta zapustil večeršnjo sejo medameriške konference v Caracasu, in sicer med govorom zunanjega ministra dominikanske republike Balagere, ki je zagovarjal ameriško resolucijo, hkrati pa posredno napadel Guatemalo. Novinarjem je Toriello dejal, da je dominikanski minister govoril »neumnosti, ter pripomnil, da zastopa vlado, ki je izvedene v kršenju človeških pravic. Po govoru se je minister Toriello ponovno vrnil na sejo.

JAPONSKA Jošida se želi sestati s Sing Man Rijem

Tokio, (AFP). Predsednik japonske vlade Jošida je izjavil, da bi se Sing Man Rijem rad sestel, če bi takšen sestanek privedel do rešitve spornih vprašanj med Japonsko in Južno Korejo. Dejal je tudi, da so pogajanja med obema državama še vedno v zastoju, ter da upa, da jih bodo kmalu obnovili.

Razgovori Saint Laurent—Jošida

Tokio, (AFP). Kanadski predstnik Saint Laurent je dopoldne obiskal predsednika japonske vlade Jošido. Po enournem sestanku niso objavili nobenega poročila. Dobro obveščeni krogi sodijo, da sta oba državnika obravnavala ključne nove trgovinske pogodbe, ki bi se nanašala na poročila v zvezi s pošiljkami kanadske pšenice Japonski.

Trgovinska pogajanja s Švedsko

Tokio, (Kjodo). Japonska vlada se bo kmalu začela pogajati s Švedsko o sklenitvi novega trgovinskega sporazuma. Japonska upa, da bo po novem sporazumu izvozila za 12 milijonov dolarjev, uvozila pa za 8 milijonov dolarjev blaga.

PAKISTAN Pretep pri volitvah

Dacca, (AFP). V Dacoi je bilo večerj, drugega dne volitev, hudo poškodovanih več oseb, nad 50 pa so jih aretirali, ko je prišlo do pretepa med člani dveh sovražnih strank. Ti incidenti pa niso preprečili normalnega poteka volitev v državi Vzhodna Bengalija. Večernj so glasovali izključno ženske.

ZDA General O'Daniel — načelnik svetovalec v Indokini

Washington, (AFP). Pristojni washingtonski krogi so potrdili vesti, da so ameriške oblasti uradno zaprosile Francijo za soglasnost, da imenuje generala Johna O'Daniela za načelnika skupine ameriških svetovalec v Indokini.

Vojaška delegacija bo obiskala Pakistan

Washington, (AFP). Ameriško obrambno ministrstvo je sinoči objavilo, da bo skupina ameriških čast-

SIRIJA Vrhovno sodišče znova vzpostavljeno

Damask, (AFP). Nova Sirijska vlada je sklenila znova vzpostaviti vrhovno sodišče. Pristojnost tega sodišča je ukinila prejšnja sirijska vlada.

VELIKA BRITANIJA Spodnji dom je zasedal vso noč

London, (Tanjug). Britanski Spodnji dom je ponovno zasedal vso noč, obravnavajoč vladni program in izdatke za vojno mornarico v prihodnjem proračunskem letu. Poslanci so se razšli davi ob pol sedmih. Tudi minuli četrtki je parlament vso noč razpravljal o programu in izdatkih za britansko letalstvo.

EGIPT Naser noče na dopust

Kairo, (AFP). Podpolkovnik Abdel Naser je danes izjavil, da je sklenil, da ne bo ubogal nasveta svojega zdravnika, naj se spodiže, ker bi utegnili nenaklonjeni ljudje to slabo razlagati. Naser je prej izjavil, da bo vzel pet dni donusta.

IZ PRAKSE DELAVSKEGA UPRAVLJANJA

Kjer prevladujejo anarhične težnje začne drseti gospodarstvo navzdol

Tako uči tudi primer v Kovinski industriji na Igu

Tudi med člani delavskih svetov in političnimi funkcionarji v podjetjih se najdejo ljudje, ki mečejo v skupen koš demokratične težnje delavskega razreda in anarhosindikalistične težnje posameznikov, ki zaradi osebnega egoizma in trenutnih koristi pozabljajo na interese podjetja ali družbe. Če pa takšno zmedeno pojmovanje o delavskem upravljanju okuži celo večino političnih funkcionarjev in članov delavskega sveta v podjetju, lahko to usodno zare napredovanje podjetja.

Zgovoren tovrsten primer nudi kolektiv Kovinske industrije na Igu pri Ljubljani. Podjetje se je iz male nacionalizirane delavnice z nekaj delavci razvilo v nekaj letih v industrijski obrat, ki zaposluje že več kot 70 ljudi ter dobavlja kmetijstvu pomembne stroje naprave. Podjetje je hkrati tudi pomemben gospodarski in politični činitelj v pretežno kmetijski občini. In kakšno je družbeno politično delovanje tega kolektiva? Po površni presoji bi na kratko rekli, da se zvlja predvsem zaradi osebnih trenj in intrig posameznikov, v katere so se zapletli zaradi načelnosti tudi delavski svet, upravni odbor, nekateri funkcionarji in sindikalni funkcionarji. Vendar so ta trenja le odsev globljih problemov. Razgovor z nekaterimi člani delavskega sveta, komunisti in sindikalnimi funkcionarji kaže, da niti delavski svet in upravni odbor, niti organizacija Zveze komunistov in sindikalna podružnica nimajo jasne predstave o svojih nalogah in o tem, kako naj bi se dela pravilno lotili. Predvsem manjka ostrejšega razrednega poslušanja, ki bi jih opozarjal na ne-

varne pojave.

Eden izmed komunistov, član Občinskega komiteja je ob neki priliki zahteval zase največjo nagrado, kot da bi bil zaradi svojega članstva v Zvezi komunistov nekaj več kakor drugi. Materialna knjigovodkinja je malomarno opravljala službo in zagrešila poverbe, vendar je zaradi oportunitizma preteklo precej časa, preden so jo odpustili. Šušmarjenje je pokvarilo celo nekatere vajence. Primerili so se pojavi tatvine. Delovna disciplina upada; če kdo koga prijavi zaradi nediscipliniranosti, dobi odgovor, da se delo najde tudi pri bivšem lastniku podjetja (ki stanuje v posloju podjetja).

Ali sindikalna podružnica obsoja te pojave in se bori proti njim, kot bi bila njena dolžnost? Poglejmo! Prejšnji direktor podjetja se je spoprijel z nepravilnostmi, vendar ga sindikalna podružnica največkrat ni podprla, marveč so mu nekateri sindikalni odborniki celo metali polena pod noge, ker so jih zapeljala naspotja. Direktor je kapituliral, odšel iz podjetja in odprl lastno obrtno delavnico. Prišel je nov

direktor, ki pa ima podobne težave kot njegov prednik. Službo je odpovedal tudi predsednik upravnega odbora podjetja in bo verjetno odšel v privatni obrtni sektor; pravi, da ne more več vzdržati v podjetju, ker ženejo nekateri sindikalni funkcionarji proti njemu osebne intrige, zaradi česar ga brčkone ne podpro niti tedaj, ko dela v korist podjetja. Najbrže zaradi podobnih vzrokov se je te dni odpovedala kandidaturi za člana delavskega sveta tretjina predlaganih kandidatov. Pri takih razmerah tudi ni čudno, da v podjetju tu in tam zelo »po domače« gospodarijo. V skladišču je n. pr. nastal primanjkljaj, ki ga niso mogli naprtili nikomur izmed skladiščnikov, ker so se ti pogosto menjavali. Sivar so zato uredili takole: podjetje je darovalo sindikatu

odpadni material, ki ga je sindikat prodal in z izkupičkom nadoknadil primanjkljaj, ostanek pa namerava porabiti za izlet.

Ti anarhični pojavi polagoma potiskajo podjetje na rakovo pot. Najboljše strokovne delavce iz podjetja vabijo k sebi privatni obrtniki, zlasti prejšnji lastnik podjetja. Kolektiv čuti to drsenje navzdol, vendar se odgovorni funkcionarji še niso zavedli, kakšno škodo pomeni to ne le za podjetje, obično in skupnost, ampak predvsem tudi za vsakega delavca in nameščenca v podjetju. Tako je mogoče sklepati zaradi tega, ker doslej še vedno niso prenehali z zdravljenjem in se enotno usmerili proti dvema glavnima sovražnikoma, ki sta: anarhičnost v kolektivu, od zunaj pa razdiralni vpliv bivšega lastnika podjetja.

M. Z.

POSLEDICE LETOSNJE ZIME

Samo v Srbiji so utrpele železnice nad 450 milijonov škode

V direkciji jugoslovanskih železnic — železniškem prevoznem podjetju Beograd — so zbrali te dni potrebne podatke o posledicah letošnje ostri zime, snežnih zametov na železniških progah in o stanju v železniškem prometu na področju Srbije. Ugotovili so, da se železniški promet že več let ni boril s tolikšnimi težavami kakor letos, ko so ga v zadnjih dveh mesecih ovirali snežni zameti in strupen mraz. Snežni zameti so zajeli vzhodne in jugovzhodne dele železniških prog na področju beograjske direkcije. Na pomoč so morali poklicati vse železniške delavce in uslužbence, pomagale pa so tudi enote JLA in člani SZ, ki so prostovoljno kladli sneg. Vojaki so delali prostovoljno 500.000, člani SZ pa 630.000 ur. Železniško prevozno podjetje Beograd je poslalo na zametene

proge 34 posebnih lokomotiv s snežnimi plugi. Največje so bile težave v februarju, ko so vsa tehnična sredstva odpovedala, saj so bili snežni zameti ponekod visoki p 5 in celo po 10 m. Na progi Crveni krst—Zaječar vlak 18 dni niso vozili, na progi Čuprija—Ravna reka 17, Zaječar—Prahovo 10, Bogovina—Metovnica 12, Zaječar—Bor—Niš—Dimitrovgrad in Boljevac—Kuršumlija pa po pet dni. Na progi Paračin—Obradovo Stolica pa vlak mesec dni niso mogli voziti. Na progi Požarevac—Kučevo je vlak trikrat skočil s tira in po tej progi vlak 18 dni niso mogli voziti. Na progi Požarevac—Kostolac je bil promet ustavljen 7 dni, na progi Požarevac—Petrovac 19, Ovča—Kišava 11, Beograd—Donava—Pančevo letališče 8, Batajnica—Beljevac 16, Ruma—Vrdnik pa 8 dni.

Zdaj je na vseh progah v Srbiji promet vzpostavljen. Mraz in snežni zameti pa so napravili železniškemu prometu v letu 1953 velika škoda. Promet je bil ustavljen približno 200 dni. Če prištejemo še stroške v zvezi z okvarami na lokomotivah in izrednimi popravili, dalje večjo porabo premoga in goriva, kakor bi bila sicer, ter druge gmožne izdatke, so znašali izredni izdatki od januarja do marca na tem železniškem področju nad 450 milijonov. Kako zelo je mraz vplival na znižanje dohodkov v železniškem prometu, nam kaže naslednji podatki: v februarju bi bili morali natovoriti na normalnih železnica 1180, na ozkojih pa 438 vagonov na dan, natovorili pa so jih na normalnih 250, na ozkojih pa samo 100, ker so delo ovirali snežni meteži in zameti.

Predlog za ureditev letnih dopustov

Pred dnevi se je na pobudo Glavnega odbora Počitniške zveze Slovenije vršil sestanek predstavnikov CK LMS, GO Počitniške zveze Slovenije, Zveze tabornikov, Rdečega križa, Uprave za kolonije pri Svetu za ljudsko zdravstvo in socialno politiko in Predtistne zveze Slovenije. Predtistne zveze Slovenije so predstavili vseh teh organizacij s ugotovitvijo, da je predlog Centralnega sveta ZSJ o dopustih za letni oddih edina možna rešitev in bodo v zvezi s tem navedene organizacije poslane svoj predlog Zveznemu gospodarskemu svetu v Beograd. Ugotovljeno je bilo, da je bil dosednji način regresiranja nepravilen. Dodaten predlog teh organizacij pa je, naj bi popusti veljali tudi za kolonije, tabornika in večja podjetja, ki jih bodo te organizacije prišle v poštev zdravstvene korpore, ki jih organizira Uprava za kolonije, ter tabornika in kolonije Počitniške zveze. Zveze tabornikov, Rdečega križa, Ljudske mladine in Zveze prijateljev ske mladine in Zveze prijateljev ske mladine. Če bi bil ta predlog osvojen, bi mladina, ki do letos ni imela materialnih možnosti, lahko te popuste izkoristila. Najlahko te popuste izkoristila bi mlada šibkejša mladina.

T. N.

Letos bomo dobili prvih

800 pisalnih strojev znamke EMONA

Drugo leto bodo začeli v naši domači tovarni pisalnih strojev izdelovati tudi nizke pisalne stroje

Predlog družbenega plana LR Slovenije za leto 1954 določa med drugim, da se bo v letošnjem letu začela redna proizvodnja v ljubljanski tovarni pisalnih strojev in da bo ta tovarna do konca leta izdelala 800 pisalnih strojev. Ta planska obveznost je rezultat večletnih temeljnih priprav. Začetek je bil težaven, saj je razumljivo, kajti ureditev take tovarne ni lahka stvar, kar nobena izmed naših sosednjih držav, razen Italije, nima take tovarne.

DESETI PROTOTIP JE OBVELJAL

Ko so pred štirimi leti v začasnih prostorih na Viču izdelali prvi prototip pisalnega stroja, je bil marsikdo, ki je od zunaj zasledoval to delo, navdušen in je že računal z bližnjim začetkom serijske proizvodnje. Niso se pa z uspehom zadovoljili konstruktorji, ki so ta prvi prototip na podlagi preizkušenj ponovno spreminjali in dopolnjevali, upoštevajoč pri tem vse tisto, kar nujno narekuje potrebe množične proizvodnje. Tako je nastalo zaporedno deset prototipov. Poslednji od teh se je izkazal, da je tako prestrukturiran in izpopolnjen, da lahko tekmuje s prav vsakim inozemskim izdelkom. O tem nam priča med drugim okolnost, da je podjetje takoj po lanskem zagrebškem velesejmu,

kjer so bili razstavljeni prvi stroji poizkusne serije, dobilo ponudbe iz Pariza, Londona in Turčije za nakup teh strojev oziroma za prodajo v tujini. Teh ponudb pa podjetje za enkrat ni moglo sprejeti. Vsekakor pa pričajo, da so že stroji iz prve poizkusne serije sposobni konkurence na inozemskem trgu. Prva poizkusna serija 35 pisalnih strojev je deloma prodana oziroma se dokončuje. Medtem pa v tovarni pripravljajo še dele za prvo veliko serijo. Že stroji te poizkusne serije so izdelani povsem iz domačega materiala, razen 8 kroglice za premikanje valja in črk, ki pa so jih tudi že začeli sami izdelovati.

POTREBNE BODO SE VELIKE INVESTICIJE ZA OPREMO NOVE TOVARNE V SAVLJAH

Tovarna pisalnih strojev je zlasti od lanskega leta napravila velik korak naprej v pripravah za množično proizvodnjo. Najprej so si opremili orodjarno in se lotili izdelave orodja za serijsko izdelavo, predvsem sekalnega in stiskalnega. Za izdelavo vseh 1850 delov, iz katerih je sestavljen pisalni stroj, bodo ob letni proizvodnji 10.000 strojev potrebovali 800 kosov takega orodja; od tega so doslej v lastni orodjarni izdelali že 20 %. Seveda pa bodo za prehod v veliko serijsko proizvodnjo potrebne še znatne investicije.

Lani so investirali vsega 31 milijonov din, letos pa so že v dveh mesecih porabili za nakup

strojev 110 milijonov din. Prejšnji teden jim je Mestni ljudski odbor dal jamstvo za 20 milijonov din obratnega kredita, ki je potreben za začetek serijske proizvodnje. Za proizvodno zmogljivost 10.000 strojev letno pa bodo potrebovali še znatne investicije, predvsem za nabavo strojev.

Sedanji prostori tovarne v bivših prostorih tovarne »Indusa na Trubarjevi cesti so že mnogo pretesni. Zato bodo obrat kmalu preselili v veliko industrijsko dvorano poleg tovarne nogavic v Savljah, ki obsega 2000 m². Tu je treba urediti le še tlak, gredne naprave in električno instalacijo. Nekaj strojev so tam že postavili. Izdelava generalnega načrta za zgraditev tovarne v Savljah se je nekoliko zakasnila, deloma zaradi pomanjkanja strokovnega kadra v podjetju in kreditnih sredstev, pa tudi zaradi tega, ker izdelujejo ta načrt isti strokovnjaki, ki pripravljajo tehnološki proces za izdelavo vseh delov, izdelava tehnološkega procesa pa je spet vezana na izkušnje pri izdelavi prve poizkusne serije, ki se zdaj dokončuje. Za opremo tovarne v Savljah bodo v prvi fazi, se pravi za letno proizvodnjo 4000 pisalnih strojev, potrebovali okrog 800 milijonov din investicijskega kredita, pri čemer je treba upoštevati, da je treba mnoge stroje nabaviti že za končno zmogljivost 10.000 pisalnih strojev.

V podjetju resno mislijo tudi že na nadaljnji razvoj tovarne. Prihodnje leto nameravajo razširiti proizvodni program z izdelavo lahkih, prenosnih pisalnih strojev, hkrati pa mislijo tudi na proizvodnjo registriranih blagajin, ki so zelo potrebne detajlistični trgovini, v nadaljnji fazi razvoja pa na proizvodnjo živalnih strojev za široko potrošnjo. F. S.

Zanimive spremembe nekaterih cen

Znižale so se cene vina, soli, jaje in zelenjave

V zadnjih tednih so cene nekaterih živil in predmetov široke potrošnje doživele znatne spremembe, kar je deloma posledica nastopa ugodnejšega vremena, deloma uveljavljanja ekonomskih cen, deloma pa v zvezi z uvozom surovin iz inozemstva.

Zanimivo je, da se je februarja v Ljubljani povenilo vino, ker je v prodaji več novega vina. Tako je znašala v februarju povprečna cena navadnega vina 160 din za liter. Naproti pa so se počrznili kavni nado mestki. Kilogram Divke je poskočil od 88 na 96 din, kilogram kroje pa od 84 na 96. Vsem nepri-

čakovano pa se je povenila sol. Prej je bila sol po enolični ceni 30 din za kilogram. Zdaj je morska sol po 28 din, kamena sol pa po 32. Glede na to, da je v Ljubljani poraba morske soli znatno večja, lahko govorimo o dejanski povenitvi soli.

Bistveno pa se je zadnji teden februarja in prvi teden marca povenila zelenjava, kar je seveda v zvezi s koncem zime. Medtem ko so februarja morale ljubljanske gospodinjice plačevati spinčo po 240 din za kilogram, je znašala povprečna cena prvi teden marca 150 din. Prav tako se je povenilo zelje v glavah, ki je spet po 25 din kg. Že pred dvema tednoma so lahko potrošniki v Ljubljani ugotovili, da je padla cena jaje. Medtem ko je znašala povprečno cena februarja 16 din, pa so marca bila že po 13 din komad. Cene drugih živil so konec februarja in v začetku marca bistveno niso spremenile.

Zelenjava je tu — gospodinje so zadovoljne

»Kupite semena!«

199,2 din ter cene ene ampule pentilina 339,660 enot od 22,5 na 157,5 din. V februarju so se spremenile tudi cene usnja. Težko usnje se je povenilo od 1113 na 1123 din za kg, ter dokl iz mehkega lesa se je povenilo na 1123 din. V februarju so se spremenile tudi cene usnja. Težko usnje se je povenilo od 1113 na 1123 din za kg, ter dokl iz mehkega lesa se je povenilo na 1123 din. V februarju so se spremenile tudi cene usnja. Težko usnje se je povenilo od 1113 na 1123 din za kg, ter dokl iz mehkega lesa se je povenilo na 1123 din.

Obdelovalnica posameznih delov pisalnih strojev

Težave pri izvajanju uredbe o trgovanju

S plenarnega sestanka predstavnikov detajlistične trgovine Slovenije

Ljubljana, 10. marca.

Nedavna skupščina Trgovinske zbornice za Slovenijo v Mariboru je med drugim sklenila, da se v okviru te zbornice ustanovi poseben odbor za detajlistično trgovino, ki bo lahko podrobno in kompleksno obravnaval vse probleme detajlistične trgovine, zlasti pa možnosti za pravilno izvajanje uredbe o trgovanju, ki je v mnogih določilih nejasna.

V nabito polni dvorani Zbornice je bil danes dopoldne v smislu sklepa mariborske skupščine plenarni sestanek predstavnikov detajlistične trgovine iz vse Slovenije. Plenum, ki ga je vodil član upravnega odbora Trgovinske zbornice za Slovenijo Stane Zagorčnik iz Celja, je obravnaval vprašanja v zvezi z uredbo o trgovanju ter trgovskih podjetjih in trgovinah.

Zlasti obširna je bila diskusija o določbah uredbe, ki se nana-

šajo na tako imenovane trgovine v okviru trgovskih podjetij (sedanje poslovalnice), za katere je določeno, da imajo samostojne obveznosti do družbene skupnosti in svoj plačni sklad ter posebne organe upravljanja. Gre predvsem za nadaljnjo usodo tistih poslovalnic, ki so, če se računsko osamosvojijo, nerentabilne in bi jih bilo treba likvidirati. Mariborska skupščina je o tem vprašanju izrazila v svojih sklepih mnenje, da bi dosledno izvajanje

uredbe pripeljalo zlasti v špezijski stroki do ukinitve velikega števila sedanjih trgovskih poslovalnic, ki same za sebe niso aktivne, ki pa so potrošnikom nujno potrebne.

V diskusiji so govorniki priznavali velik napredek, ki ga predstavlja nova uredba. V Sloveniji pa je trgovina že močno decentralizirana, razen tega ima razporedeno mrežo poslovalnic ter veliko število takih poslovalnic, ki zaposlujejo le 1—3 uslužbence, od katerih je po navadi še eden vajenec. V takih primerih res ni možnosti za samostojno upravljanje. Posamezni diskutanti so bili mnenja, da bi taka samostojna trgovina imela le firmo socialističnega podjetja, v resnici pa bi bila privatna trgovina poslovaljce. Nekateri govorniki so menili, da bi se težave lahko odpravile s posebnim tolačenjem, kaj je štetil za trgovino v smislu uredbe, drugi pa so bili mnenja, da je treba v tem smislu dopolniti uredbo. Obstoj nerentabilnih poslovalnic bi bilo po mnenju posameznih diskutantov mogoče zagotoviti tako, da bi trgovsko podjetje trgovinam, ki jih ima v svoji sestavi, dobavljalo blago z različnimi rabati, tako da bi manj rentabilne trgovine dobile večje rabate, o čemer naj bi sklepal upravni odbor podjetja. Seveda pa je vprašanje, ali bi bilo tako poslovanje v skladu z uredbo.

Daljša diskusija je bila tudi o specializaciji trgovine in določanju trgovinskih strokov ter o odnosih detajlistične trgovine do grosistov. Pri obravnavanju tega vprašanja se je pojavilo preozko gledanje, ko so nekateri postavili zahtevo, da grosisti ne bi smeli prodajati blaga gostinskim podjetjem, češ da so to potrošniki. Mislimo, da bi moralo v takih primerih veljati načelo, da vsakdo lahko nabavi blago pri grosistu, če ga odzame v takih količinah, ki so običajne v grosistični trgovini.

»EKONOMSKA POLITIKA«

prinaša v svoji današnji številki naslednje članke:

Novi načrt.

Sistem (VI).

Stanovanjsko vprašanje na konferenci mest.

Izvoz industrijskih predmetov v letu 1953.

Poskusni obrati

Kreditiranje individualne stanovanjske izgradnje.

Komu je treba pomagati?

Prav tako prinaša beležke in komentarje z naslovi:

Ob kritiki dela Trgovinske zbornice Slovenije, Natečaj za stalna obratna sredstva, Nezaželene posledice, Občuten nedostatek, Vino in katastrski dohodek, Delo Zvezne industrijske zbornice, Naša aerofotograf-metirja, Povečano število živine, Poenostavljeno knjigovodstvo, Uspel seminar, Iz načrta statuta Zveze kmetijskih zbornic, Industrijska proizvodnja v januarju 1954, Novi gospodarski ukrepi, »Zeleni pul« ponovno aktualen, Benelux — problemi gospodarskega zedinjenja, Načrt napredka kmetijstva v Italiji.

V svojih stalnih rubrikah Dopolni uredništvo in Knjige in časopisi objavljata razne članke, v rubriki iz Gospodarske statistike pa tabele indeksov proizvodnje v januarju 1954, indeksov blagovnega in potniškega prometa v januarju 1954 ter gibanja industrijske proizvodnje v posameznih državah.

KULTURNI OBZORNIK

Otvoritev „Salona 54“ na Reki

Prerez današnjega hotenja najmodernejših jugoslovanskih slikarjev

V nedeljo, 7. t. m. so v prostorih Galerije umetnosti na Reki odprli razstavo jugoslovanske moderne umetnosti. Razstava obsega okrog 100 del sodobnih srbskih, hrvaških in slovenskih slikarjev in kiparjev. Predstavljen je samo čas od zmagane ekspresionizma do danes in to samo deli v duhu teh novih stremenj. Zastopane so s posameznimi primeri moderne ameri: kubizem, surrealizem, konstruktivizem in čisto abstraktno ustvarjanje.

V ponazoritve razvoja moderne umetnosti v Jugoslaviji v zadnjih treh desetletjih so bila v prvih sobah razstavljena nekatera dela, nastala med obema vojnama, ki že nakazujejo prelom od starih pogledov v smeri novih, aktualnih umetniških pojavov. V teh, dejal bi »reprezentativnih« prostori, so razstavili dela raznih priznanih slikarjev in kiparjev, tako so: Pilon, Tone Kralj, Krezar, Maleš, Spacal; Herman, Gecan, Dusan, Tartaglia, Junek; Sumarović, Dobrovič, Bijelič, Augustinčič itd. Vprašanje je, ali je ta izbor pravi in popoln ter ali izbrana dela res najbolje predstavljajo svoje avtorje in tipične pojave svoje dole — poskušajmo v vsakem izredno pogumen in zanimiv.

V nadaljnjih sobah so razstavljena novejša dela mladih umetnikov iz vseh delov naše domovine. Zaradi tehničnih prostorov so zastopani posamezniki z največ po 3 dela, pa tudi z manjšim številom slik ali kipov. Tudi tu je več Slovencev, tako med njimi: Kobilj Boris, Krezar, Oražem, Saklida, Savinšek, Sedej, Spacal, Sušteršič, Tršar.

Izmed hrvaških slikarjev bi omenil poleg že navedenih še nekaj najbolj znanih imen: Lubarda, Milosavljevič, Mascarelli, Konjović, Geronzi, Postrušnik, Motika, Kršinić, Staničić.

Otvoritev se je udeležilo lopo številno ljubiteljev umetnosti, zastopnikov oblasti in organizacij. Galerijski ravnatelj B. Vilićin je pozdravil tudi znanje goste: Iva Steinerja, ref. za lik. umetnost Sveta za prosveto LR Hrvatske iz Zagreba, prof. dr. A. Melika, predsednika Sveta za prosveto LR Slovenije ter dr. K. Dobido, ravnatelja Narodne in Moderne galerije v Ljubljani. V nagovoru je

pojasnil pomen razstave in vloge ter nalogo sodobnih umetniških prizadevanj v naši današnji stvarnosti, izhajajoč iz načela: Vaski dobi lastno umetnost, vsaki umetnosti lasten razvoj!

Za njim je govoril predsednik reškega Sveta za prosveto tov. Miloš Grbac, ki se je zahvalil organizatorjem te pogumne in zanimive prireditve ter uradno odprl razstavo. Nato je v imenu Društva slov. upod. umetnikov in navzočih slovenskih razstavljalcev pozdravil prireditelje še slikar tov. Miha Maleš.

Razstava je zaradi očitne umetnostne problematike posameznih močno tveganih razstavljenih del (zlasti mlajših in najmlajših avtorjev)

Petar Smajič: Kompozicija

zelo zelo drzno — a hkrati koristno dejanje, saj bo prireditelj nedvomno pripomogla k razčiščenju marsikaterega, doslej še nepojasnjenega vprašanja naše sodobne umetniške stvarjalnosti. Dejstvo je, da so te ekstremne, po tudi najekstremnejše umetnostne smeri, ki jih vidimo danes po vsem svetu, zastopane tudi pri nas. Tega dejstva ni mogoče zanikati ali zamolediti. Zato je tak pregled nujen potreben, da čimprej lahko ugotovimo, kaj se je po osvoboditvi na umetniškem poprišču ustvarjalo pri nas in kam je naša upodabljalna umetnost prišla. Taka revija nam bo lahko tudi nazorno pokazala, kaj je klenega, iskronega in sposobnega za življenje — in kaj je ob pomanjkanju izvršne umetniške kreativnosti samo golo kopiranje in teženja po senzacionalnosti in vnanji efektivnosti za vsako ceno. Javna debata in kritika bosta lahko razčistili položaj. Kar je zares zdravega in plod zgoz umetniške trdnosti, bo ostalo in je vredno splošne podpore in pomoči, drugo bo pa prav kmalu pozabljeno.

Razstava je prav okusno urejena in je v čast reški galerijski upravi in vsem, ki so sodelovali pri ureditvi.

Šlihali smo, da bodo to razstavo, ki predstavlja dober in poučen prerez današnjega hotenja najmodernejših jugoslovanskih slikarjev in kiparjev, prenešana tudi v druga naša umetniška središča.

RAZSTAVA Josipa Jurčiča

v Narodni in univerzitetni knjižnici

Razmere okupacije so preprečile, da bi v Ljubljani proslavili stoletnico rojstva slovenskega pisatelja Josipa Jurčiča. Zato so »Jurčičevo razstavo« pripravili letos, ob priliki 110-letnice pisateljevega rojstva. Razstava je odlično urejena. Dokumenti, slike, rokopisi, revije, knjige izdaje posameznih Jurčičevih del zelo lepo ilustrirajo življenjsko in pisateljsko pot enega naših najpriljubljenejših pisateljev. Zelo zanimivo so številne Jurčičeve beležke. V beležnico iz leta 1868 si je Jurčič zabeležil med ostalo tudi takle stavek: »Kaj je bilo ljudstvo nekdanj, do zdaj — nič. Kaj bo v prihodnosti — vse.«

Kot dopolnilo k vsemu temu so v razstavi dvorani NUK izobešene tudi slike Jurčiča in njegovih sodobnikov: Levstika, Tavčarja, Gregorčiča, Kersnika in drugih ter nekatere umetniške slike slovenskih slikarjev, Jurčičevih sodobnikov.

Razstava, ki je bila odprta na dan pisateljevega rojstva, 4. marca, bo zaključena v nedeljo, 14. marca. V maju pa bodo velike svečanosti na Muljavi, kjer bo Jurčičeva rojstna hiša prirejena v muzej.

„Glej tička“

»WATCH THE BIRDIE«. Režiser: Jack Donohue. V glavnih vlogah: Red Skelton, Arlene Dahl, Produkcija: Metro-Goldwyn-Mayer. Podjetje za izposojanje filmov Ljubljana.

Če rečemo, da je film »Glej tička«: tipična ameriška filmska burka z edinstvenim namenom, da polnopravno zabavo obdobi, s tem še ne povečamo dosti. Kajti takšne burke delimo pravzaprav v dve vrsti: v tako, ki se jim omenjeni namen posreči, in v tako, ki gledalca zaradi svoje neumnosti samo jeze in dolgočasijo. To zadnje so mnogo številnejše, če tudi komercialno ne manj uspešne: njihov uspeh je namreč odvisen tudi od neumnosti občinstva, ta pa ni ravno bila vrana na tem svetu. Toda film »Glej tička« spada k sreči v prvo vrsto, v tisto, ki ume zabavati gledalca in pri tem ne izpostavlja nevarnosti njegovega ugleda. Ker pa je to vselej dober razlog za tistega.

Red Skelton

Druga meduniverzitetna konferenca

V soboto in nedeljo, 13. in 14. marca se bodo v Beogradu vnovič sestali zastopniki vseh naših univerz. Na tej meduniverzitetni konferenci bo na dnevnem redu samo ena točka: Osnutek zakona o univerzah, o katerem že dva tedna razpravljajo. Predstavniki univerz bodo razpravljali o tem osnutku na temelju razprave, ki so jo imeli na vseh univerzah, potem pa bodo poslali mnenja, nasvete in predloge Odboru za prosveto Zvezne ljudske skupščine.

NAPETA ZGODBA O BORBI CLOVEKA Z NARAVO

Divji sever

Zal samo komercialni film

»THE WILD NORTH«. Scenarij: Frank Fenton. Režija: Andrew Marton. Kamera: Robert Surtees. V glavnih vlogah: Stewart Granger, Wendell Corey, Cyd Charisse. Produkcija: M-G-M. Podjetje za izposojanje filmov v Ljubljani.

Ljubzen, snežni viharji, beg, divji volkovi, preganjanje, boj, brzice, visoke gore in mirne doline, vse to se vrsti v tem ameriškem barvanem filmu, ki ga producenti v reklamnih prosoptih imenujejo: »Big drama of primitive love« — velika drama o primitivni ljubezni.

Kdor želi videti prekrasne naravne posnetke zelene in bele Aljasko, modrina njenih voda in neba, kdor rad gleda filme, polne brezprimernega heroizma, robatosti in neone ljubovni, naj si ogleda ta film in gotovo bo zadovoljen vsem njegovim željam. Skratka, to je film, pri katerem bo užival ljubitelj lepe narave in ki bo marsikomu privabil solze v oči, a drugega zopet do skrajnosti razburil. Vse to je skoraj dovolj, da rečemo: film je dober.

Da, skoraj dovolj — do tu. Ako pa gremo še dalje, in nekoliko globlje pogledamo za barvo veličastnih scen, ki nam alepijo oči, kaj bomo videli — bore malo. Priznati moramo filmu na vsak način, da vsebuje vse tisto, kar gledalca zanima, da nam za dve uri popelje v svet, ki se nam zdi veličasten in praviljen zato, ker je oddaljen in za nas nedosegljiv in se nam zdi vse resnično in možno prav zato, ker nam je neznano in tuje. Toda vse to heroizma in ne življenjsko življenje je prepotencialno, da bi moglo biti resnično. Film naj bi pokazal življenje lova na severu, človeka, ki se bori s težavami, ki mu jih nalaga življenje v teh divjih, od civilizacije odrezanih krajih in ki poleg tega še boji pred pre-

ganjalci, po krivem obdolžen umora. Toda kako film v resnici izven? Kot prepotentna himna nekemu nadčloveku, ki je nepremagljiv, ki je edini sposoben izvršiti vse, medtem ko so vsi ostali ljudje poleg njega običajni, ubogi smrtniki.

Gotovo se rode posamezniki, ki so močnejši in vztrajnejši kot njihovi vrstniki, vendar ne nepremagljivi. Zato taki elavospelvi o vsoprenagujih nadljudah, kot v tem filmu, iz zvenijo neživljenjsko in neverjetno, ter ostane v njih verjetno le ono, kar je resnično, namreč: prelopi naravni posnetki.

Ali nam bo Moskva kdaj vrnila naš dragoceni filmski material iz osvobodilne borbe?

Kmalu po osvoboditvi je Triglav-film na prošnjo filmskih krogov iz Moskve tjakaj odstopil več tisoč metrov filmskih posnetkov na ozkem traku, posnetih na ozemlju, ki so ga osvobodili partizani, vsebujejo vrsto nepogrešljivih dokumentov iz borbe, življenja naših borcev, važnih dogodkov in podobno dragocenega materiala. V Sovjetski zvezi so iz tega materiala nameravali izdelati dokumentarni film o borbah v Jugoslaviji. No, tega materiala nimamo nikoli več videli. Kljub uргamem se je neke v Rusiji zataknil in ga ni bilo nič več mogoče najti. Potem je prišel kominform in uргamila je vsaka nada. K sreči je ostalo precej filmskega gradiva doma in tako nismo ob vse, kar so nam posneli na ozki film Božidar Jakac, Čoro Škodlar in Stane Vitrak. Vprašanje je zdaj, ko smo spet navezali normalne diplomatske stike s SZ, če ne bi bilo morda le mogoče storiti kakor korake v tej smeri.

1934

PLANICA

1954

Iutri bodo fantare oznanile začetek letošnjih slavnosti

SLATTVIK

Eden izmed Norvežanov, ki bodo nastopali na planiški skakalnici

Avstrija, Francija in Grčija so se prijavile za tekmovalje na Šar planini

Skopljje, 10. marca. Obveščeni smo, da so se za Šarplaninski pokal, ki bo 27. in 28. marca na Popovi Šapki, že prijavile Avstrija, Francija in Grčija. V avstrijskem moštvu bo deset znanih smučarjev v alpskih disciplinah, med njimi tudi lamski zmagovalec v tekmovalju za Šarplaninski pokal Obereigner, ki si je na svetovnem prvenstvu na Švedskem priporil v izredno hud konkurenci tretje mesto.

V grškem moštvu bo 9 tekmoval-

cev, v francoskem pa 8. Grški smučarji so sporočili, da bodo prispoli v Jugoslavijo 17. marca, ker bi se radi 20. in 21. t. m. udeležili tekmovalja na Jahorini.

PRED TEKMO GRČIJA : JUGOSLAVIJA

Grki so optimisti

Atene, 9. marca. Vsi ljubitelji nogometa v Grčiji so zadovoljni spričo zmage grških nogometašev v Izraelu. To zadovoljstvo so izrazili tudi posebni dopisniki atenskih časnikov s te tekme.

Poročevalec športnega dnevnika »Atitiki« tako piše: »Na stadionu v Tel Avivu smo preživeli velike trenutke. V grškem športnem življenju bodo ostali nepozabni, ker so najlepši in največji. Naši igralci so se borili srčno in zato so dosegli zmago mednarodnega pomena, ki potrjuje napredek grškega nogometa.«

Dopisnik drugega športnega dnevnika »Triamvos« tu Atitizmu poroča: »Tisto, kar je dosegla grška reprezentanca, pomeni morda zmagoslavje, kakršnega še ni bilo. Izredna igra, navdušenje, tehnične kombinacije in vztrajnost — vse to je pričelo o premoči grških nogometašev.«

Cepprav nam ni možno dobiti točnega vpogleda glede tekme tekme, vendar kažejo poročila posebnih dopisnikov atenskih časnikov iz Tel Aviva in razgovori s športnimi funkcionarji ter igralci, da je bilo grško moštvo v premoči oboja polčasa, zlasti v drugem, da je napad igral povezano in učinkovito. Vendar se zdi, da je grško moštvo večidel omogočilo izrazito slabo nasprotnikova igra.

Opazovalci so poudarili, da je izraelska reprezentanca igrala slabše

kot v Grčiji in da niti enkrat ni hudo ogrozila vrata Grkov. Poudarjajo pa tudi, da je ožja obramba Izraela izborna zaigrala, Izraelci so v drugem polčasu podlegli gostom zaradi boljše kondicije.

Poudarjajo, da se je zlasti izkazal novi grški srednji krilec Linoksilakis, ki je onemogočil ves napad Izraela. Vsi se strinjajo, da je nova grška reprezentanca opravila zaupanje.

Zmaga grške reprezentance je nove reprezentante navdala z veliko samozavestjo in tako zelo optimistično tričakulo tekmo med Jugoslavijo in Grčijo.

Športni filmi za srednješolsko mladino

Atletska zveza Slovenije in atletska sekcija SD Odred sta uspešno zbrali vrsto športnih filmov, ki jih bodo v nedeljo, dne 14. marca, predvajali srednješolcem v Domu JLA v Ljubljani. Na sporedu so sledeči filmi: Zimska olimpiada v Oslu. Naši nogometaši v Helsinkiju. Atletski dvo-bor Velika Britanija : Jugoslavija in Deseterbo na olimpiadi v Berlinu. Prva predstava bo ob 9. drugi pa ob 10. — Profesorji telesne vzgoje naj dvignejo brezplačne vstopnice od četrtega dalje v pisarni SD Odred, Ljubljana, Kidričeva cesta 9.

DRUGO POROČILO VOJKA ČUČKA IZ STOCKHOLMA

ŠTIRI SREČANJA

Zanimiva, najlepša, najbolj bučna in »bratska« tekma

Včeraj smo prejeli drugo poročilo Vojske Čučka iz Stockholma. Čeprav je svetovno prvenstvo v hokeju na ledu končano, poročilo objavljamo, ker mislimo, da so bila poročila iz svetovnega prvenstva, objavljena v dnevnem časopisu, zelo kratka in skop, medtem, ko poročilo našega dopisnika vsebuje nekaj zanimivosti.

Nalzanimiveliš bo opis finalne tekme SZ : Kanada. To poročilo pričakujemo v naslednjih dneh.

ZANIMIVA...

V drugem poročilu opisuje Voje Čuček štiri tekme. Ena izmed zanimivijših tekem, piše naš dopisnik, na prvenstvu je bila tekma CSR : Finska (12:1). Zanimiva je bila predvsem zaradi tega, ker so Čehi mlade Fince popolnoma zmedli in jim vsilili svoj način igre. Prihajali so pred vrata Fincev, kadar se jim je zahotelo in nevarno ogrožali njihova vrata. V tej tekmi so Bubrik, Zabrodsky in Banda (slika) smo priobčili minulo nedeljo) dokazali, da so nemakroijivi.

... NAJLEPŠA ...

Splošno mnenje na svetovnem prvenstvu je bilo, da je bila najlepša tekma med Nemci in Rusi (2:6). Nemci so bili Rusom skoraj enakovredni nasprotniki. Edino prednost, ki so jo Rusi imeli, je bila ta, da so mnogo boljše drsali. Posebno krila so bila v hitrosti drsanja nepremagljiva. »No,« pravi Čuček, »Bubrov je na tej tekmi precej pričeval. Sistem Rusov je bil, da je eden izmed napadalcev nasprotnikovi obrambi pobežnil in prevaril vratarja. Nemci bi z malo več sreče lahko dosegli boljše rezultate.«

... NAJ»OLJ BUČNA ...

Najbolj bučna na drsališču, kar pa je imelo svoj odmev seveda tudi na tribunah, je bila tekma Kanada : Švedska (8:9). Niti švedski kraj Gustav VI. niti stalno navijanje švedskih

KANADA : SVICA

Prizor s svetovnega prvenstva: Švicarji so se ogorčeno branili, Kanadčani pa odločno napadali. Rezultat 8:1 za Kanado

gledalcev ni pomagalo, da ne bi bila švedska reprezentanca poražena. Zmagali so Kanadčani z 8:0. Le-ti so igrali sistem brez sistema. To se pravi: igralci se drsajo, kjer se jim zdi. V hipu pa pukek podajo napadni trojci. Strelji le-teh na vrata so strahoviti in se vrstijo z bliskovito naglico.

... IN »BRATSKA« TEKMA

Tekma SZ : CSR (5:3) je imela značaj finalne borbe. Ruse je resilo hitrejšo drsanje. Prvi so vodili Čehi, konec prve tretjine pa se je končal 3:2 za Ruse. Tedaj so Rusi menjali vratarja. V drugi tretlini se je odil-ljeval toliko drznil akcij, da so gledalci omenili. Zadnjo tretlino si Čehi niso več tako prizadevali. Kazalo je, da jim je nekdo naročil, naj pustijo, da bo zmaga Rusov zaslужnejša. Rusi so dali v tem delu še dva gola. Tik pred koncem je bil poškodovan Bobrov.

Naš dopisnik Voje Čuček na koncu pisma omenja, da je bilo poškodb na svetovnem prvenstvu sorazmerno malo. V kanadski reprezentanci igra n. pr. napadalec, ki si je na prvenstvu trikrat zlomil čeljust. Tudi Bobrov je igral s prebito kožo na čelu in s pretesnimi možgani. Te poškodbe pa ga niso ovirale, da se ne bi uvrstil med najboljše igralce.

Državno prvenstvo v crossu

V Slavonski Državi bo 4. aprila tekmovalje za državno prvenstvo v crossu. Istega dne bo tam tudi plenum Atletske zveze Jugoslavije.

VESTI IN DOGODKI

Priprave atletov

V okviru priprav za evropsko prvenstvo v Bernu, ki bo od 25. do 29. avgusta, se bo na Reki pripravljalo sedemdeset atletov in štiri atletinje. Priprave bodo trajale od 5. do 25. aprila. Zatem bodo tekmovalci trenirali v svojih klubih do odhoda v Švico.

Na priprave so pozvali: Jovančiča, Sabolovića, Grulića, Hočevarja, Mogušo, Segečina, Mihalića, Dimitrijevića, Radovanovića, Milakova, Sarčevića, Krivokapića, Gubijana, Dan-gubića, Lorgeja in atletinje: Babovićev, Tučević, Radosavljevićev in Kaluševićev. Naknadno so določili kot kandidata za reprezentanco Tomašića in Ottenheimerja.

V Kopru bo športno letališče

Na pobudo ljubiteljev letalskega športa v Kopru in Letalske zveze Slovenije bodo v okolici Kopra zgrajili športno letališče. Na njem bodo lahko pristajala vsa športna letala. Dolgo bo nad 1000 m in široko 100 m.

Trening kolesarjev

Kolesarski moštvi BSK in Partizan sta poslali te dni najboljše vozače na 29 dni trajajoči trening. Člani BSK: Zorič, Pančič in Simčič, centralo v južni Franciji, kjer bodo ostali do 1. aprila. Šest Partizanovih vozačev: Petrovič, Kostić, Bulatović, Cvejin, Laković in Oričević, bo treniralo v Opštini do konca marca.

Največji daljnogled na svetu

A black and white photograph showing a large, complex industrial structure, possibly a ship's hull or a large machine. The structure features a prominent circular component at the top, surrounded by a complex framework of pipes, supports, and structural elements. The overall appearance is that of a large-scale engineering project, with various components and materials visible.

»Denek, kaj pa najdete, si ga razdeliva na pol.«

